

SAKSUTSKRIFT

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/15	Hovedutvalg for skole og barnehage	11.02.2015

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT FORELDREBETALING I BARNEHAGER

Vedtak

1. Ullensaker støtter forslaget om nasjonal regulering av kommunens ordning for reduksjon i foreldrebetalingen. Dette vil føre til mer lik behandling fra kommune til kommune.
2. Ordningen bør være søknadsbasert og for ett barnehageår av gangen.
3. Søknader bør dokumenteres med godkjent selvangivelse.
4. Ordningen må omfatte kommunale og ikke-kommunale barnehager, jf. prinsippet om likebehandling.
5. Barnehageeier bør kunne søke refusjon fra kommunen for barn som har vedtak om reduksjon i foreldrebetalingen, jf. nåværende forskrift § 3 første ledd.
6. Foreldrebetalingen bør være inntektsbasert og ikke overstige 6 prosent av mottatte dokumentasjon av kapital- og personinntekt.
7. Dagens ordning for søskenmoderasjon videreføres, jf. nåværende forskrift § 3 første ledd.
8. Betaling for deltids plass bør videreføres, jf. nåværende forskrift § 2.
9. Med dagens sammensetning av husholdninger som varierer mye, kan det virke mest naturlig at husholdningsprinsippet praktiseres og at det er kapital- og personinntekten til de barnet bor sammen med som må dokumenteres ved beregning av betalingssats.
10. Det anbefales at barnebidrag ikke tas inn i beregningsgrunnlaget. Bidraget regnes ikke som inntekt og skal komme det enkelte barn til gode. Ordningen løses svært ulikt fra forsørger til forsørger og er i dag en uoversiktlig ordning.
11. Det anbefales ikke et jevnt påslag for ny ektefelle eller samboer legges til grunn. Et jevnt påslag (fast sum) for ny ektefelle eller samboer vil slå svært urettferdig ut da inntektene vil variere mye fra husstand til husstand.
12. Det forutsettes at kommunens ekstra kostnader ved ny ordning for redusert foreldrebetaling dekkes opp av økte overføringer fra staten slik departementet foreslår.

Rett utskrift

Reidun J. Hagen

Sendt: Saksbehandler til videre forføyning:

- Kunnskapsdepartementet
- Kommunale barnehager i Ullensaker
- Private barnehage i Ullensaker

Saksprotokoll i Hovedutvalg for skole og barnehage - 11.02.2015

Behandling

Av 11 representanter var 11 til stede medregnet møtende vararepresentanter.

Votering: Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

RÅDMANNENS INNSTILLING

1. Ullensaker støtter forslaget om nasjonal regulering av kommunens ordning for reduksjon i foreldrebetalingen. Dette vil føre til mer lik behandling fra kommune til kommune.
2. Ordningen bør være søknadsbasert og for ett barnehageår av gangen.
3. Søknader bør dokumenteres med godkjent selvangivelse.
4. Ordningen må omfatte kommunale og ikke-kommunale barnehager, jf. prinsippet om likebehandling.
5. Barnehageeier bør kunne søke refusjon fra kommunen for barn som har vedtak om reduksjon i foreldrebetalingen, jf. nåværende forskrift § 3 første ledd.
6. Foreldrebetalingen bør være inntektsbasert og ikke overstige 6 prosent av mottatte dokumentasjon av kapital- og personinntekt.
7. Dagens ordning for søskenmoderasjon videreføres, jf. nåværende forskrift § 3 første ledd.
8. Betaling for deltidsplass bør videreføres, jf. nåværende forskrift § 2.
9. Med dagens sammensetning av husholdninger som varierer mye, kan det virke mest naturlig at husholdningsprinsippet praktiseres og at det er kapital- og personinntekten til de barnet bor sammen med som må dokumenteres ved beregning av betalingssats.
10. Det anbefales at barnebidrag ikke tas inn i beregningsgrunnlaget. Bidraget regnes ikke som inntekt og skal komme det enkelte barn til gode. Ordningen løses svært ulikt fra forsørger til forsørger og er i dag en uoversiktlig ordning.
11. Det anbefales ikke et jevnt påslag for ny ektefelle eller samboer legges til grunn. Et jevnt påslag (fast sum) for ny ektefelle eller samboer vil slå svært urettferdig ut da inntektene vil variere mye fra husstand til husstand.
12. Det forutsettes at kommunens ekstra kostnader ved ny ordning for redusert foreldrebetaling dekkes opp av økte overføringer fra staten slik departementet foreslår.

Ullensaker, 23.01.2015

Gry Sjødin Neander

kommunaldirektør

Saksbehandler: Bente Hofsløkken

Vedlegg:

1. Høringsbrev

2. Forslag til endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager

3. Oversikt over husholdninger i Ullensaker med barn i alderen 1-5 år i 2013.

Saksdokumenter:

1. Forskrift om foreldrebetaling i barnehager av 16.12.2005, ikrafttredelse 01.01.2006.
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-12-16-1478>

2. Lov om barn og foreldre (Barneloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7?q=lov+om+barn+og+foreldre>

SAKEN GJELDER

Det er mottatt høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet med forslag om endringer i forskrift av 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager.

Regjeringen vil gjøre barnehagen billigere for familier med lav inntekt, jf. Prop 1 S (2014-2015). De forskriftsendringer som her foreslås vil, i tråd med budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti, jf. Innst. 2 S (2014-2015) Tillegg 1, gi et nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling i barnehager for familier med lav inntekt. Foreldrebetalingen skal maksimalt utgjøre seks prosent av familiens samlede kapital- og personinntekt for det første barnet, begrenset oppad til maksimalprisen for foreldrebetaling. For andre, tredje og flere barn videreføres dagens bestemmelser om søskenmoderasjon med 30 % reduksjon for søsken nr 1 og 50 % reduksjon for søsken nr 2 osv.

I høringsnotatet er det to alternative forslag til hvilke personers inntekt kommunen skal legge til grunn i sin beregning, om det skal være husholdningens eller forsørgernes inntekt. Departementet ønsker høringsinstansenes innspill på valg av beregningsgrunnlag, og hører derfor begge alternativer. Departementet ber særlig om innspill på om barnebidrag i denne sammenheng bør legges til husholdningens inntekt, og hvordan dette eventuelt kan gjøres uten at det medfører en unødvendig vanskelig søknadsprosess både for søker og kommunens saksbehandling. Videre bes det også om innspill på utforming og regulering av et eventuelt påslag for ny ektefelle/samboer dersom det er forsørgernes inntekt som legges til grunn.

Høringsfrist er satt til 23. februar 2015.

VURDERINGER/DRØFTINGER

Departementet legger fram to forslag til beregningsgrunn for redusert betaling:

1. Beregning basert på forsørgeres kapital- og personinntekt.
2. Beregning basert på husholdningens kapital- og personinntekt.

I tillegg ber departementet om at det skal vurderes et påslag for ny ektefelle/samboer.

1. Beskrivelse av dagens moderasjonsordning

Dagens ordning er beskrevet i *Forskrift om foreldrebetaling i barnehager som sier:*

§ 3. Moderasjonsordninger

Kommunen skal sørge for at foreldre/foresatte tilbys minimum 30 % søskenmoderasjon i foreldrebetalingen for 2. barn og minimum 50 % for 3 eller flere barn. Moderasjonen skal omfatte søsken som bor fast sammen. Reduksjon i foreldrebetalingen beregnes av foreldrebetalingen begrenset oppad til maksimalgrensen etter § 1 1. ledd i den barnehage barnet har plass. Reduksjon skal tilbys også i de tilfeller søsknene går i forskjellige barnehager innen samme kommune. Barnehageeier skal få dekket reduksjon i foreldrebetalingen knyttet til søskenmoderasjonen av det offentlige.

Kommunen kan gi lokale retningslinjer om hvordan søskenmoderasjonen skal forvaltes.

Alle kommuner skal ha ordninger som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne en reduksjon i eller fritak for foreldrebetaling.

Ullensaker kommune praktiserer ordningen med søskenmoderasjon som beskrevet i første ledd. Tredje ledd er ivaretatt ved at foresatte med lav inntekt kan søke kommunen om redusert betaling med bakgrunn i følgende kriterier:

1. Hvis barnets foresatte har en **samlet bruttoinntekt** lavere enn 3 ganger folketrygdens grunnbeløp (265.110,-), er betalingssatsen kr. **1.240,- pr. mnd. for hel plass**, 50 % av makssats. Ullensaker kommune innvilger ikke friplass.
2. Brutto inntekt omfatter den/de foresattes samlede skattbare inntekt. For samboere regnes begge inntekt, selv om den ene ikke er far eller mor til barnet. Samboers barnebidrag til egne barn kan trekkes fra bruttoinntekten.
3. Foresatte som krever redusert betaling må fremlegge ny daterte lønnsoppgaver fra arbeidsgiver, arbeidskontor, trygdekontor, eventuelt ligningsattest, og tilsvarende ved endring av beregningsgrunnlaget i løpet av barnehageåret. Selvstendig næringsdrivende skal levere oppgave over netto næringsinntekt (brutto næringsinntekt minus driftsutgifter og avskrivninger).
4. Foresatte som ikke leverer dokumentasjon betaler ordinær pris.
5. Barnehagemyndigheten behandler alle søknader om redusert betaling i Ullensaker, jf. likebehandlingsprinsippet.

Dagens ordning for redusert betaling i Ullensaker baseres på **husholdningens inntekt**.

Søknad behandles av barnehagemyndigheten som fatter vedtak. Beskrivelse av refusjonsordningene for ikke-kommunale barnehager er tatt inn i *Lokale retningslinjer 2015*. På grunn av at nåværende forskrift ikke definerer hvilke inntekter som skal inn i søknadsgrunnlaget, har det vært opp til hver enkelt kommune å lage sine egne regler for dette. Variasjonen mellom landets kommuner har vært stor. Noen har hatt inntektsgraderte satser i mange år og tilbyr friplass som laveste sats, mens andre har tilsvarende ordningen som vår kommune.

I barnehageåret 2014/2015 er det mottatt 62 søknader hvorav 44 er innvilget. I 2014 ble følgende beløp refundert til barnehagene:

Tabell 1.

Eier	Refundert beløp		
	2012	2013	2014
Kommunale barnehager	Kr. 182.000	Kr.174.000	Kr. 217.000
Ikke-kommunale barnehager	Kr. 423.000	Kr. 410.000	Kr. 440.000
TOTALT	Kr. 605.000	Kr. 584.000	Kr. 657.000

Som det fremgår av tabell 1 varierer kostnadene for kommunen noe fra år til år, men det dreier seg ikke om store variasjoner med dagens ordning.

Sammendrag:

- Inntekt under 3 ganger beløpet i folketrygden, f.t. 265.110, innvilges redusert betaling i Ullensaker tilsvarende 50% av makspris.
- Husstandens inntekt legges til grunn.
- For barnehageåret 2014/2015 har barnehagemyndigheten behandlet 62 søknader, 44 er innvilget.
- Årlig kostnad ca. kr.650.000

2. Forslag til ny forskrift

Innledning

Regjeringen legger vekt på at barnehagene skal være tilgjengelig for alle barn uavhengig av foreldrenes økonomi.

I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti er det enighet om at foreldrebetalingen maksimalt skal utgjøre 6 prosent av familiens samlede person- og kapitalinntekt, og at tidspunkt for ikrafttredelse skal være 1.mai 2015. Det er i tillegg foreslått å bevilge ytterligere 123 mill. kroner utover regjeringens forslag på 112 mill. Det vil si at det totalt er foreslått å bevilge 235 mill. kroner i 2015 for å dekke kommunenes utgifter knyttet til innføring av denne ordningen. Helårseffekten i 2016 er 384 mill. kroner.

Bakgrunn

I barnetilsynsundersøkelsen (BTU) fra 2010 ble foreldrenes faktiske utgifter til barnehage undersøkt. Undersøkelsen viste at lavinntektsfamiliene brukte 12 pst. av inntekten etter skatt på utgifter til barnehage. Tilsvarende tall for øvrige husholdninger var 5 pst.

I undersøkelsen ”Åpne barnehager i Norge: Organisering, bruk og betydning”(2014) utført av Trøndelag Forskning og Utvikling finner man at noen brukere av åpen barnehage ønsker å benytte seg av ordinær barnehageplass, men opplever det som for dyrt. Dette gjelder særlig hjemmeværende foreldre som ufrivillig står utenfor arbeidsmarkedet.

I Riksrevisjonens undersøkelse om barnefattigdom (Dokument 3:11 (2013-2014)) er et av hovedfunnene at flere barn enn tidligere vokser opp i lavinntektsfamilier, 8 pst. av alle barn i 2012 mot 5 pst. av alle barn i 2002. I rapporten påpekes manglende deltagelse i arbeidslivet som den viktigste årsaken til lavinntekt. Deltagelse i arbeidslivet er derfor viktig for å bekjempe fattigdom, herunder barnefattigdom.

Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår en nasjonal regulering av kommunens ordning for reduksjon i foreldrebetaling, der kommunen forpliktes til å ha inntektsgradert foreldrebetaling. Ordningen skal være lik og forutsigbar i alle kommuner. Videre foreslår departementet at:

- Ordningen for reduksjon skal være søknadsbasert på tilsvarende måte som dagens ordninger.
- Det skal søkes for ett år av gangen.
- Dokumentasjonen fra foreldre som søker om reduksjon i foreldrebetalingen, skal være siste års selvangivelse.
- Endringene skal omfatte både kommunale og ikke-kommunale barnehager slik det også er etter dagens regelverk.
- Foreldrebetalingen for en heltidsplass per år i barnehage (dvs. 11 måneder) vil fastsettes til høyest å være 6 % av inntekten for første barn, men skal ikke overstige maksimalprisen fastsatt av Stortinget.
- Dagens ordning for søskenmoderasjon videreføres.
- Dagens regler for betaling av deltidstilbud, slik at foreldrebetaling for et deltidstilbud skal settes lavere enn foreldrebetaling for et heldagstilbud, jf § 2 i dagens forskrift, videreføres. Ordninger utenfor kommunens betalingssystem for barnehageplass, eksempelvis ordninger for friplass med hjemmel i barnevernloven og vedtatte kostpenger berøres ikke av forslaget til endringer i forskrift.

Forslaget skal stimulere både til økt barnehagedeltakelse og redusert barnefattigdom gjennom økt yrkesaktivitet. Dette er i tråd med regjeringens ønske om å redusere barnefattigdommen i Norge. Foreldrene som har rett til en reduksjon i foreldrebetalingen med denne ordningen, får det basert på at de har lav inntekt, og ikke lav betalingsevne som tidligere.

Ordningen for reduksjon i foreldrebetalingen skal være så enkel som mulig å administrere for kommunen, og at ordningen på samme tid skal være enkel og tilgjengelig for foreldrene.

Målgruppen for reduksjon i foreldrebetalingen

Det må fastsettes hvilke personers økonomi og hvilke deler av personenes økonomi som skal regnes med (inntektsgrunnlag), samt hvor innslagspunktet for å ha rett på moderasjon skal være.

Den samlede kapital- og personinntekten skal utgjøre inntektsgrunnlaget. Foreldrebetalingen for en heltidsplass i barnehage per år kan maksimalt utgjøre 6 prosent av dette.

Maksimalprisen som er foreslått fra 1. mai 2015, er for første barn 2 580 kr per måned (28 380 kroner i året med 11 betalingsmåneder). Dette betyr at de med en samlet kapital- og personinntekt opp til 473 000 kroner vil ha rett på en reduksjon i foreldrebetalingen.

Tabell 2 illustrerer hva foreldrebetalingen for en heltidsplass vil være per måned for første, andre og tredje barn ved noen gitte inntekter med denne forskriftsendringen og når maksimalprisen blir satt til 2 580 kroner per måned:

Tabell 2

Kapital- og personinntekt	Foreldrebetaling første barn	Foreldrebetaling andre barn	Foreldrebetaling tredje barn
500 000	2580	1806	1290
450 000	2455	1718	1227
400 000	2182	1527	1091
350 000	1909	1336	955
300 000	1636	1145	818
200 000	1091	764	545
100 000	545	382	273
50 000	273	191	136

Inntektsgrunnlag

For å fastsette målgruppens inntektsgrunnlag, må det fastsettes hvilke inntekter som skal tas med i kommunens beregning.

Departementet foreslår at det er familiens samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kapittel 12, som skal legges til grunn i behovsprøvingen. Både kapitalinntekt og personinntekt kan gjenfinnes på selvangivelsen, som er lett å bruke som dokumentasjonsgrunnlag.

Kapitalinntekter (renter, leieinntekter, utbytte m.m.) er som hovedregel, på lik linje med inntekter fra arbeid og lignende, er midler som kan brukes til livsopphold. En inkludering av kapitalutgifter vil føre til forskjellsbehandling av familier som leier bolig sammenlignet med familier som eier bolig med boliglån. Familiene som eier med boliglån vil ha høyere kapitalutgifter til boliglån, og dermed krav på mer moderasjon enn de som leier bolig, gitt at alt annet er likt. Departementet har derfor foreslått å inkludere kapitalinntekter, og ikke

kapitalutgifter i inntektsgrunnlaget. Bruk av brutto kapitalinntekt og personinntekt som grunnlag, vil balansere ønsket om å utforme en enkel, men samtidig treffsikker ordning.

Det vil være to ulike alternativer som kan legges til grunn i kommunens inntektsberegning;

1. Husholdningens samlede kapital og personinntekt der barnet er folkeregistrert.
2. Forsørgernes samlede kapital- og personinntekt legges til grunn.

I de tilfeller hvor barnet bor med begge foreldrene, vil det i praksis ikke medføre noen forskjell om det er husholdningens eller forsørgernes inntekt som legges til grunn.

Forslag 1. Inntektsgrunnlag basert på husholdningens inntekt

Dersom husholdningens kapital- og personinntekt legges til grunn i beregningen, vil det si at det er inntekten til de voksne der barnet bor som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de er foreldre til barnet eller ikke. Dersom foreldrene er separert eller skilt, eller bor alene, er beregningsgrunnlaget husholdningens inntekt. Ved delt omsorg der barn bor fast hos begge foreldre, beregnes betalingen ut i fra kapital- og personinntekten til husholdningen der barnet er folkeregistrert. Inntektsgrunnlag basert på husholdningens inntekt er i tråd med dagens regler om søskenmoderasjon i foreldrebetalingen.

Begge foreldrene har etter barneloven § 66 ansvar for å bidra til forsørgelsen av barnet. Ved å se på husholdningens kapital- og personinntekt, vil bare inntekten til den av foreldrene som barnet er folkeregistrert hos, inngå i beregningen av foreldrebetalingen. I tillegg medregnes inntekten til ektefelle, eventuelt ny ektefelle/samboer som ikke har forsørgeransvar for særkullsbarnet.

Departementets definisjon på *Husholdning*::

Personer som er gift og personer som er samboende med barnets foreldre likestilles. Det legges til grunn at det ikke er særlige forskjeller i hvordan disse to ulike familiesammensetningene disponerer sin økonomi. Forutsetningen er at samboerforholdet er av varig karakter. Dette er i samsvar med øvrig regelverk.

Departementet foreslår at som en husholdning regnes gifte, registrerte partnere og samboende.

Departementets definisjon på samboere:

Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskapslignende forhold i minst 12 måneder de siste 18 måneder eller har felles barn.

I de tilfeller der barn bor fast hos begge foreldre, for eksempel en uke hos hver, beregnes oppholdsbetalingen ut fra inntekten i husholdningen der barnet er folkeregistrert. Det er allerede i dag flere kommuner som bruker en form for husholdningsprinsipp i beregning av inntekt i ordninger for reduksjon i foreldrebetaling. Dette er den ordningen som i dag praktiseres i Ullensaker. Ordningen er enkel å administrere ved at selvangivelse leveres for de som bor i samme husholdning og hvem som bor sammen kan kontrolleres ved tilgang til folkeregisteret. Dette har barnehagemyndigheten allerede. Det kreves ingen ny ordning.

Sammendrag:

- Husholdningens samlede kapital- og personinntekt legges til grunn.
- Inntekten til den forelderen som barnet ikke bor sammen med inkluderes ikke i inntektsberegningen. Dette gjelder også når det er delt omsorg for barnet.
- Eventuelle barnebidrag inkluderes ikke i ordningen. Barnebidrag skal tilkomme barnet og skal ikke brukes til annet enn forsørgelse av barnet. Barnebidraget kan derfor ikke betraktes som inntekt. Dagens bidragsordning oppgis ikke i selvangivelsen og mange har private ordninger som er vanskelig å få oversikt over. Noe gis i form av utstyr, mens andre mottar bidraget i overføring av penger. Andre betaler for tjenester som barnet benytter seg av, mens andre får bidrag innkrevd av NAV.
- Ordningen skal være søknadsbasert og søknaden vedlegges siste godkjente selvangivelse.
- Det må søkes på nytt for hvert barnehageår.
- Denne ordningen er enkel å dokumentere av søker og enkel å forholde seg til for kommunen.

Forslag 2. Inntektsgrunnlag basert på forsørgernes inntekt

Dersom forsørgernes inntekt legges til grunn ved beregning, vil det si at det er foreldrenes kapital- og personinntekt som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de bor sammen eller ikke. Forsørgerplikten som foreldre har i følge barneloven § 66, legges derfor til grunn.

Dokumentasjonskravet vil være siste års selvangivelse til begge foreldrene. Der foreldrene ikke bor sammen og samarbeidet er dårlig, kan dette i noen tilfeller gjøre søkeprosessen svært krevende for den forelderen som søker. Her må lovgivende myndigheter gi mulighet for at nødvendig dokumentasjon kan innhentes enten av søker eller av kommunens barnehagemyndighet.

Etter departementets vurdering, vil en inkludering av samboer/ektefelles bidrag til husholdningen kunne håndteres som et flatt påslag som er uavhengig av inntekt. Det betyr at det ikke tas hensyn til den faktiske inntekten til ny ektefelle/samboer. Dette kan gi et uforholdsmessig stort påslag i de tilfeller der ny ektefelle/samboer har lav inntekt. Dersom en andel av kapital- og personinntekt til ny ektefelle/samboer skal inngå i inntektsgrunnlaget, gir det økte dokumentasjonskrav for søkeren og økt saksbehandling for kommunen.

Sammendrag.

Dette legges til grunn ved beregning av inntekt:

- Begge forsørgeres inntekt uansett om de bor sammen eller ikke.
- Eventuelt flatt påslag for ny ektefelle/samboer i den husholdningen barnet er folkeregistrert.
- Dokumentasjon av selvangivelse fra forelder som ikke bor sammen kan være svært vanskelig å få tilgang til for søker.
- Jevnt påslag for ny ektefelle eller samboer kan slå svært urettferdig ut.

Administrasjon og økonomi for kommunen

Med bakgrunn i inntektstall for husstander i Ullensaker 2013 er det ca. 340 husstander som vil falle inn under ordningen hvis husstandens inntekt legges til grunn. I dag er det 44 som får redusert betaling ut fra dagens ordning. Antall saker vil øke med ca. 300 hvis alle med barn i den aktuelle aldersgruppe søker barnehageplass og redusert betaling. I Ullensaker går over 90 % av barna i den aktuelle aldersgruppe i barnehage. Arbeidsmengden vil av den grunn øke. Med bakgrunn i erfaringer med dagens ordning er den største søknadsperioden fra april til september.

Det vil være en fordel for søkere og kommunen at kravet til dokumentasjon er minst mulig. Siste avlagte selvangivelse er rimelig. Det tar likevel en viss tid før næringsoppgaver og selvangivelsene er godkjente. Det er først i siste halvdel av året etter inntektsåret at alle selvangivelser er godkjent. Dette kan føre til at satsen for beregningsgrunnlaget må baseres på tall som er fra 2013 i 2015.

Tabell 4 under viser inntektstall for husholdninger som har barn i alderen 1-5 år i Ullensaker i 2013:

Tabell 4

(Rosa felt viser husholdninger som er aktuelle søkere med kapital- og personinntekt under 473.000)

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

Husholdninger med minst ett barn i alderen 1-5 år.

Antall husholdninger og antall barn 1-5 år.

Trinn for husholdningens personinntekt/brutto kapitalinntekt¹.

Ullensaker kommune, 2013

Husholdningens samlede personinntekt og brutto kapitalinntekt ¹	Antall husholdninger med minst ett barn i alderen 1-5 år	Antall barn 1-5 år
I alt	1 889	2 383
0 - 50 000 kr	22	28
50 000 - 100 000 kr	7	8
100 000 - 150 000 kr	18	23
150 000 - 200 000 kr	37	42
200 000 - 250 000 kr	29	37
250 000 - 300 000 kr	36	41
300 000 - 350 000 kr	54	65
350 000 - 400 000 kr	51	62
400 000 - 450 000 kr	59	71
450 000 - 500 000 kr	58	74
500 000 - 550 000 kr	45	55
550 000 - 600 000 kr	53	66
600 000 - 650 000 kr	66	77
650 000 - 700 000 kr	77	100
700 000 - 750 000 kr	91	114
750 000 - 800 000 kr	114	152
800 000 - 850 000 kr	118	144
850 000 - 900 000 kr	120	151
900 000 - 950 000 kr	104	136
950 000 - 1000 000 kr	108	138
1000 000 kr og høyere	622	799

¹ Brutto kapitalinntekter omfatter renter av bankinnskudd, aksjeutbytte, inntekt av bolig og annen fast eiendom og gevinst ved salg av verdipapirer.

Kostnad for Ullensaker med bakgrunn i tabell 4 og en makssats på 6 prosent av inntekten er beregnet til kr. 3.793.260, se vedlegg 3, basert på grunnlag fra 2013. Det antas at tallet ikke endrer seg mye om forsørgernes inntekt legges til grunn. Disse tallene kunne ikke SSB hjelpe oss med på kort varsel da det må innhentes opplysninger fra svært mange kommuner.

Departementet har tatt høyde for en økning i antallet husstander som får redusert betaling ved å foreslå ekstra bevilgning på kr.235 mill. kroner i 2015 og helårseffekt på 384 mill. kroner i 2016. Dagens makssats er kr. 2480. Fra 1.5.2015 økes makssatsen til kr.2580, en økning på kr.100 per mnd. (kr. 1100 per år for barn nr.1). Dette utgjør en økt inntekt til Ullensaker kommune på ca. kr.1.750.000 i 2015. I tillegg kommer en økning av rammetilskuddet til kommunene for å dekke opp økte utgifter som ny ordning medfører.

Ny ordning vil gi en merkostnad uten tilskudd fra staten på ca. kr.1.800.000, se tabell 5:

Tabell 5

Differansen mellom makssats 1.1.2015 (kr.2480) og makssats 1.5.2015 (kr.2580) i Ullensaker beregnet for 7 mnd. i 2015	Kr. 1.750.000
Nåværende utgifter til redusert betaling fram til 1.5.2015	Kr. 220.000
Beregnet effekt av redusert betaling etter ny ordning, se vedlegg 3	Kr. 3.793.260
	Kr.1.823.260
Beregnet merkostnad ved ny ordning i 2015	Ca.kr.1.800.000

Krav til foresatte

Departementet foreslår at foreldre må søke om reduksjon i foreldrebetaling for et barnehageår av gangen. Det sikrer at opplysninger i dokumentasjonen er oppdaterte, og at foreldrebetalingen reflekterer eventuelle endringer i inntekt. Kommunen slipper å etterprøve og etterspørre oppdatering av inntektsopplysninger, endringer i husholdningen og lignende. Søknadsbehandlingen er relativt enkel og standardisert for kommunen, og departementet anser at det vil medføre lite merarbeid å måtte behandle søknader hvert år.

Eventuelle klager til kommunen på foreslåtte ordning for reduksjon i foreldrebetaling, skal omfattes av kommunens klageordning som i dag følger av forvaltningsloven § 28. Forslaget medfører derfor ingen endring i kommunens klagebehandling.

Sammendrag:

- Ny betalingsordning vil påføre kommunen en ekstrautgift på kr.1.800.000 i 2015, med helårseffekt på kr. 2.830.000 i 2016.
- Dokumentasjonen fra foreldre som søker om reduksjon i foreldrebetalingen, skal være siste godkjente selvangivelse.
- Reduksjon i foreldrebetaling søkes for ett barnehageår av gangen.

Administrative konsekvenser

Departementet mener at deres forslag til økt rammetilskudd til kommunene og økt makspris fra 1.5.2015 skal dekke utgiftene som kommunen påføres ved den nye ordningen.

Departementet uttaler også at arbeidsmengden for kommunen ikke vil øke. Med ca. 350 nye søknader vil det føre til mer saksbehandlingstid. Hvor mye kommer an på hvilket inntektsgrunnlag som vedtas og hvor enkelt det er for søker å få tilgang til dokumentasjonen.

Forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne fritak for foreldrebetalingen.

Ved forsørgernes inntekt som inntektsgrunnlag:

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av forsørgernes samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kapittel 12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter §1. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

Kan være med:

§ 3 nytt femte ledd lyde:

Inntekten til en ny ektefelle eller samboer skal inngå i kommunens fastsettelse av inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn.

Alternativt :

Departementet fastsetter et påslag for en ny ektefelle eller samboers inntekt, som skal inngå i inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn.

Ved husholdningens inntekt som inntektsgrunnlag:

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av husholdningens samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kapittel 12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter §1. Barnebidrag skal inngå i inntektsberegningen. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Som en husholdning etter fjerde ledd regnes ektefeller, registrerte partnere og samboere. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i et ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn. Bor et barn fast hos begge foreldrene, skal foreldrebetalingen beregnes ut fra inntekten til den forelderen som har samme folkeregisteradresse som barnet.

Merknader til forskrift om foreldrebetaling § 3 Tredje ledd

Viderefører gjeldende regelverk og praksis når det gjelder kommunens ordninger for fritak for foreldrebetaling (friplasser).

Fjerde ledd

Departementet hører begge alternativer for inntekstberegningen og ber om innspill når det gjelder inntektsgrunnlaget.

Departementet ber spesielt om innspill på om barnebidrag skal inngå i inntektsgrunnlaget dersom det er husholdningens inntekt som legges til grunn. Basert på høringsinnspill vil derfor barnebidrag eventuelt fjernes eller settes inn i ordlyden i forslaget til ny § 3 fjerde ledd.

Departementet presiserer at bestemmelsen gir en minstestandard for reduksjon. Kommunene står fritt til å gi en større reduksjon i foreldrebetalingen enn prosentsatsen fastsatt i bestemmelsen. Kommunene må følge føringene for ordningen for reduksjon som fastsettes i forskrift, men står fortsatt fritt til å ha lavere foreldrebetaling ved eksempelvis å sette prosentsatsene lavere enn det departementet fastsetter eller tilby friplasser.

KONKLUSJON

- Det anbefales at Ullensaker kommune støtter forslaget om nasjonal regulering av kommunens ordning for reduksjon i foreldrebetalingen. Dette vil føre til mer lik behandling fra kommune til kommune.
- Ordningen bør være søknadsbasert.
- Det bør søkes for et barnehageår av gangen.
- Søknaden bør dokumenteres med siste godkjente selvangivelse.
- Ordningen skal omfatte kommunale og ikke-kommunale barnehager, jf. prinsippet om likebehandling.
- Barnehageeier kan søke refusjon fra kommunen for de som har vedtak om reduksjon i foreldrebetalingen, jf. nåværende forskrift § 3 første ledd.
- Foreldrebetalingen bør være inntektsbasert og ikke overstige 6 prosent av mottatte dokumentasjon av kapital- og personinntekt.
- Dagens ordning for søskenmoderasjon videreføres, jf. nåværende forskrift § 3 første ledd.
- Betaling for deltids plass videreføres, jf. nåværende forskrift § 2.
- Det vanskeliggjør dokumentasjonen for enslige forsørgere å innhente selvangivelse eller annen dokumentasjon fra tidligere ektefelle, samboer eller forelder som aldri har bodd sammen med barnet selv om barneloven sier de er forsørgere for barnet. Dette kan også vanskeliggjøre saksbehandlingen da den kan komme til å ta lang tid før alle dokumenter er tilgjengelige.
- Det anbefales derfor at husholdningens kapital- og personinntekter legges til grunn for beregningen selv om ny ektefelle eller samboer ikke har forsørgelsesansvar for særkullsbarn. En slik ordning er enkel å dokumentere for søker og enkel å håndtere for saksbehandler som har tilgang til folkeregisteret og lett kan finne ut hvem som bor sammen og hvor lenge de har bodd sammen. Denne ordningen har vi grunnlagstall for fra SSB. Ordningen vil koste Ullensaker ca. kr.1.8 mill i merutgifter i 2015 og ca.2.8 mill i 2016.
- Det anbefales at barnebidrag ikke tas inn i beregningsgrunnlaget. Bidraget regnes ikke som inntekt og skal komme det enkelte barn til gode. Ordningen løses svært ulikt fra forsørger til forsørger og er i dag en svært uoversiktlig ordning.
- Regjeringen må sørge for at ny reduksjonsordning finansieres med tilstrekkelige overføringer fra staten til kommunene slik de foreslår i høringsforslaget.

Melding om vedtak sendes:
Kunnskapsdepartementet
Kommunale barnehager i Ullensaker
Private barnehage i Ullensaker